Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie za 2015 rok

marzec 2016 r.

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 163 z późn.zm.), przedkładam sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie za rok 2015 wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej na rok 2016.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Historia pomocy społecznej sięga przełomu XIX i XX wieku. Określana była pierwotnie jako ,,*opieka społeczna*", już w 1923 roku uchwalono pierwszą ustawę. Obserwujemy jak wyraźnie i jednoznacznie ewaluowała w kierunku pomocy społecznej. Zadania pomocy społecznej realizowane są na wielu obszarach i płaszczyznach życia człowieka.
Głównym celem naszego ośrodka jest kierowanie się ,,*misją pomagania*". Pełniąc wiele ról i funkcji w trakcie wykonywanej pracy dbamy o szacunek dla człowieka uwikłanego w życiowe dramaty, problemy i tragedie. Praca z ludźmi w obszarze pomocy społecznej, jak żadna inna, wymaga dużej elastyczności myślenia, dostosowania do zmieniających się, czasem bardzo szybko okoliczności, a więc *,,schematy"* i *,,szablony"* dotyczące szczególnie pracy socjalnej nie mają racji bytu. Pomaganie nie jest umiejętnością, którą da się opanować raz na zawsze. Jest sztuką wymagającą stałej permanentnej pielęgnacji. Nie jest to łatwe zadanie, bowiem klient pracy socjalnej w XXI wieku konfrontuje nas z różnorodnością problemów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, jest jednostką budżetową powołaną Uchwałą Nr XIII/54/90 Rady Miejskiej w Dzierżoniowie z dnia 12 kwietnia 1990 r.
Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie ukierunkowane są na zapobieganie, łagodzenie skutków i przezwyciężanie najbardziej dotkliwych zjawisk społecznych: ubóstwa, bezrobocia, chorób, przemocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie realizował w roku 2015 zadania wynikające z szeregu ustaw, przede wszystkim Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.), Uchwały Nr 221 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 (M.P. Poz. 1024 z 2013r.).

Ponadto działamy w oparciu o inne przepisy:

- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015, poz.114 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567);
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r. nr 127, poz.721 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz._U. z 2015 r., poz. 121);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.); - innych przepisów prawa z zakresu osłony socjalnej i polityki społecznej, w tym prorodzinnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W Dzierżoniowie wg stanu na dzień 31.12.2015 roku (dane Wydziału Spraw Obywatelskich) zamieszkiwało stale 32.690, osób, (kobiety – 14.054 , mężczyźni – 18.636). 1945 osób to klienci tut. OPS, korzystający z pomocy społecznej, co stanowi 1136 rodzin.

Dane te nie uwzględniają osób, które objęte są monitoringiem, interwencjami, biorących udział w grupach wsparcia, korzystających ze stypendiów szkolnych, korzystających z pomocy w zakresie dożywiania z „puli dyrektorskiej".

Liczba osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Dzierżoniowa stanowi 5,95 % i nieznacznie zmalała w stosunku do ubiegłego roku o 0,11 % Wzrosła natomiast liczba osób, które w 2015r. po raz pierwszy skorzystały ze wsparcia - 72.

Na ogólną liczbę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie składają się osoby i rodziny uzyskujące wsparcie przede wszystkim z tytułu:

1. ustawy o pomocy społecznej – liczba rodzin uzyskujących pomoc w ramach ustawy o pomocy społecznej wyniosła w 2015 r. 1136 (1945 osób w rodzinie) i wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym. Jest to związane z podwyższeniem kryteriów dochodowych, które wpłynęły na wzrost liczby świadczeniobiorców korzystających ze świadczeń pieniężnych, których przyznanie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego oraz wzrost wysokości tych świadczeń.
2. ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - liczba klientów uzyskujących pomoc z tytułu w/w ustaw wyniosła w 2015 r. 1883 rodziny i także wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego, zwiększyła się liczby rodzin pobierających świadczenia związane z niepełnosprawnością;
3. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - liczba klientów uzyskujących pomoc z tytułu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wyniosła w 2015 r. 300 rodzin i nieznacznie wzrosła;
4. ustawy o dodatkach mieszkaniowych – liczba rodzin uzyskujących pomoc z tytułu ustawy o dodatkach mieszkaniowych wyniosła w 2015 r. 923 rodziny i tym samym zmalała w stosunku do 2014 roku o 86 rodzin.
5. ustawy o prawie energetycznym – liczba rodzin uzyskujących pomoc z tytułu ww. ustawy wyniosła w 2015 r. 618.

W 2015 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie wydał 12.827 decyzji, tj.:

- 1800 ws świadczeń rodzinnych, w tym 79 odmów;
- 1409 ws dodatków mieszkaniowych, w tym 72 decyzji odmownych;
- 1276 ws dodatków energetycznych, w tym 27 odmownych;
- 870 ws świadczeń alimentacyjnych, w tym 22 odmowy (w tym 305 dla dłużników alimentacyjnych);
- ws pomocy społecznej 6888, w tym 173 odmownych (w tym z powodu: przekroczenia kryterium dochodowego – 61, braku współpracy z pracownikiem socjalnym – 78, marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenie lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych – 4, inne - 30);
- 153 potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym 15 odmownych;
- 457 decyzji przyznających stypendia szkolne, w tym 26 odmownych.

Liczba decyzji wydanych w roku 2015 zdecydowanie wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym. Łącznie pracownicy socjalni rozpatrzyli 4.159 wniosków o pomoc. Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuuje sprawdzone praktyki lat ubiegłych i wydaje decyzje administracyjne w zakresie pomocy socjalnej, przyznając świadczenia pieniężne na kilka wnioskowanych celów w jednej decyzji administracyjnej oraz wnikliwie i starannie prowadzi postępowania administracyjne w każdym zakresie.

Ponadto wydano 645 zaświadczeń.

II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KADROWA

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym OPS, na dzień 31 grudnia 2015 r. wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Podział organizacyjny

	Nazwa działu	Ilość etatów
1.	Dyrektor	1
2.	Dział Pomocy Środowiskowej (pracownicy socjalni- 12)	13
3.	Sekcja Świadczeń	5
4.	Dodatki Mieszkaniowe	1,25
5.	Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	6
6.	Księgowość	3
7.	Samodzielne stanowisko- sam. referent ds. kadr	0,75
8.	Zespół ds. Asysty Rodzinnej (w tym 2 pracowników socjalnych)	7
9.	Zespół ds. Usług opiekuńczych (w tym 2 pracowników socjalnych)	2
10	Sekretariat	2 (w tym jedna osoba na długotrwałym zwolnieniu lekarskim)
11	Pracownicy obsługi	1,75
	Razem	**42,75**

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie według stanu na dzień 31.12.2015r. zatrudnionych było 43 pracowników, co stanowiło 42,75 etatu. W stosunku do roku ubiegłego zatrudnienie zmalało o dwie osoby. W roku 2015 w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań nastąpiła konieczność zatrudnienia 3 osób, w tym 1 osoba- na stanowisku asystenta rodziny (stanowisko finansowane w ramach projektu ministerialnego, 1 osoba – pomoc administracyjna, 1 osoba – stanowisko obsługi).

Zatrudnienie w Ośrodku pozostaje na zbliżonym poziomie od lat.

W Ośrodku Pomocy Społecznej pracownicy z wyższym wykształceniem stanowią 72,09 % ogółu zatrudnionych. W odniesieniu do roku 2014 nastąpił wzrost poziomu wykształcenia kadry. W roku 2015 – 2 osoby ukończyły studia licencjackie na kierunku Administracji Publicznej, 1 osoba studia magisterskie na kierunku Zarządzanie. Troje pracowników w 2015r. kontynuuje naukę na studiach wyższych.

III. WYDATKI

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej po stronie wydatków zamknęły się kwotą 16 332 919 zł.

Szczegółowe zestawienie wydatków OPS w 2015roku

Forma pomocy	**Wydatki w zł.**
Zadania własne gminy	
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	96 361,00
Rodziny zastępcze	138 470,00
Wspieranie rodziny, dotacja celowa z budżetu państwa 39 909 zł (projekt „Asystent rodziny”), dotacja gminy 76 852 zł	116 761,00
Dodatki mieszkaniowe	1 216 076,00
Zasiłki i pomoc w naturze w tym: zasiłki celowe, pogrzeby, zasiłki stałe, zasiłki okresowe	1 963 586,00
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	72 200,00
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	34 129,00
Domy pomocy społecznej	930 514,00
Usługi opiekuńcze	359 016,00
Dożywianie dzieci i „posiłek dla potrzebujących” w tym dotacja: 426 800 zł – budżet państwa, 375 648 zł- dotacja gminy	802 448,00
Stypendia socjalne - dotacja celowa z budżetu państwa (80 %)- 120 000 zł, dotacja gminy (20%)- 30 000 zł	150 000,00
Funkcjonowanie Ośrodka w tym dotacja z budżetu państwa - 598 086 zł	1 798 920,00
Zadania zlecone gminie	
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny	8 391 901,00
Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	412,00
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	131 781,00

Specjalistyczne usługi opiekuńcze	41 520,00
Dodatki energetyczne	75 048,00
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	3 045,00
Koszty obsługi wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	10 731,00
Łącznie	
Zadania własne gminy	7 678 481,00
Zadania zlecone gminie	8 654 438,00
Razem:	16 332 919,00

Źródło: OPS, opracowanie własne

Wydatki w latach 2011-2015 – porównanie

	2011	2012	2013	2014	2015
Zadania własne gminy	6 646 901	6 932 125	7 022 188	7 255 678	7 678 481
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	10 741	24 242	64 677	96 361
Rodziny zastępcze	-	8 614	44 765	86 735	138 470
Wspieranie rodziny	-	47 221	63 309	88 758	116 761
Realizacja projektu „Odlotowa przygoda sportowa”	-	-	999	-	-
Dodatki mieszkaniowe	1 202 349	1 255 887	1 335 490	1 308 423	1 216 076
Zasiłki i pomoc w naturze w tym: zasiłki celowe, pogrzeby, zasiłki stałe, zasiłki okresowe	1 822 502	2 002 665	1 838 167	1 901 403	1 963 586
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	48 538	54 654	69 821	69 473	72 200
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	28 748	67 088	19 498	34 996	34 129
Domy pomocy społecznej	809 157	834 624	900 123	930 632	930 514
Usługi opiekuńcze	292 094	325 891	291 994	305 100	359 016

Dożywianie dzieci i „posiłek dla potrzebujących”	762 088	556 000	628 320	648 400	802 448
Stypendia socjalne	59 897	73 043	129 977	147 886	150 000
Funkcjonowanie Ośrodka	1 621 528	1 693 699	1 675 483	1 669 195	1 798 920
Zadania zlecone gminie	7 845 314	7 994 341	7 979 963	8 371 329	8 654 438
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny	7 410 255	7 809 735	7 745 990	8 013 734	8 391 901
Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	-	72 200	126 357	198 994	412
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	62 277	85 418	65 478	74 252	131 781
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	26 988	41 986	41 990	41 520
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	-	-	152	609	3 045
Dodatki energetyczne	-	-	-	41 750	75 048
Koszty obsługi wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	-	-	-	-	10 731
Wydatki łącznie					16 332 919

Źródło: OPS, opracowanie własne

Wydatki na pomoc społeczną w Dzierżoniowie od ostatnich kilku lat pozostają na prawie niezmienionym poziomie. Przede wszystkim zwiększeniu uległy wydatki związane z pieczą zastępczą i asystą rodzinną, dożywianiem dzieci i osób potrzebujących oraz usługi skierowane do seniorów (usługi opiekuńcze).

IV. USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki Pomocy Społecznej działające w każdej gminie, udzielają pomocy w formie pracy socjalnej, świadczeń pieniężnych, przyznając wsparcie usługowe i rzeczowe oraz kierujące do ośrodków wsparcia

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty **634 zł,** natomiast dla osoby w rodzinie – kwota **514 zł**. Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłków okresowego i celowego.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące najczęstszych powodów korzystania i udzielania pomocy społecznej.
Liczby osób i rodzin nie sumują się, bowiem dysfunkcje, z powodu, których pomoc jest przyznawana mogły współwystępować ze sobą.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2015 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	633	1336
Bezrobocie	484	1187

Niepełnosprawność	348	572
Długotrwała lub ciężka choroba	447	803
Alkoholizm	108	182
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	143	499
Przemoc w rodzinie	7	21
Bezdomność	60	76
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	188
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	13	18
Narkomania	13	18

Źródło: OPS, opracowanie własne

Bardzo istotnym problemem rodzin korzystających ze wsparcia tak jak w latach ubiegłych, a który ma wpływ na prawidłowe funkcjonowanie, jest ubóstwo, wysokie bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. W dalszym ciągu zmierzamy się z problemem w znalezieniu legalnej pracy dla osób nie posiadających doświadczenia zawodowego. Powstanie w okolicy Dzierżoniowa, koło Wrocławia nowych firm spowodowało dosyć duże zapotrzebowanie na pracowników tymczasowych – wielu z naszych klientów skorzystało z tef formy zatrudnienia, jednak wielu z nich „wraca do systemu pomocy społecznej".

Stworzony po 1989 roku system pomocy społecznej zakłada, że państwo, a konkretnie samorząd ma pełnić jedynie funkcję pomocnika, który umożliwiałby przeżywającym trudności rodzinom i osobom wyjść z kryzysowej sytuacji i wrócić na rynek pracy.

Przepisy o pomocy społecznej przewidują mechanizmy, które powinny zapobiegać wieloletniemu uzależnianiu od zasiłków. Pierwszym z nich, zwłaszcza gdy przyznawane świadczenia są marnotrawione, jest możliwość ich zamiany na pomoc rzeczową i usługową. Drugim narzędziem, które ma mobilizować do wyjścia z pułapki bezradności, może być kontrakt socjalny. Jest to rodzaj umowy między pracownikiem socjalnym a osobą korzystającą z pomocy na wykonanie konkretnego zadania. Może nim być zobowiązanie do znalezienia pracy czy udział w terapii odwykowej. Zadaniem drugiej strony kontraktu, czyli pracownika socjalnego, jest np. wspólna wizyta w urzędzie lub pomoc w przygotowaniu dokumentów potrzebnych do szukania pracy. Jeżeli osoba nie wywiązuje się z zapisu kontraktu, odmawia jego podpisania, gmina może odmówić przyznania jej zasiłku lub go odebrać.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą

ich przyznania. Wyodrębnić można następujące rodzaje świadczeń: w naturze, w usługach i pieniężne. Udzielane są bezpłatnie, odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Rodzaj świadczeń	liczba osób	liczba osób w rodzinach	liczba świadczeń	kwota świadczeń (w zł.)
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	6	3460	41520
wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	2	x	24	3000
zasiłki stałe	209	256	1543	800.086
zasiłki okresowe	127	309	591	191.000
schronienie	22	22	144	87760
usługi opiekuńcze	106	110	37667	359.016
sprawienie pogrzebu	7	9	7	12495
zasiłki celowe	732	1516	x	872.245
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	43	43	461	930.514

ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE

W 2015 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie realizował następujące świadczenia niepieniężne:

1) praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa polegająca na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenia ludzkiego cierpienia i rozwiązywania problemów społecznych. To także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności, jakie napotyka w codziennym życiu. Nie bez znaczenia pracę pracownika socjalnego ujmuje się, jako służbę drugiemu człowiekowi. To on pomaga wówczas, gdy wszystko inne zawiedzie.

Praca socjalna prowadzona jest między innymi w oparciu o kontrakt socjalny z klientem. Kontrakt socjalny to umowa wsparcia zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji rodziny. Wskazuje osobie, lub rodzinie kierunki działań, mobilizuje do własnej aktywności, wzmacnia wiarę we własne siły, zapewnia możliwość korzystania z potrzebnego doradztwa oraz pomocy finansowej. Powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. To skuteczny drogowskaz dla osób, które mają problemy ze zorganizowaniem się w życiu codziennym dla osób niezaradnych, które wymagają planu działania.

W 2015 roku zawarto 81 kontraktów. Wiąże się to przede wszystkim z faktem, że z pracy socjalnej może skorzystać każdy, bez względu na dochód w rodzinie. Nasze inicjatywy, działania, zakres usług

promowane, nagłaśniane są m.in. w mediach, przez co zwiększa się krąg odbiorców pracy socjalnej. Dużą rolę w tym zakresie odgrywają liczne projekty socjalne tworzone i realizowane przez pracowników socjalnych, adresowane głównie do dzieci z rodzin korzystających z pomocy. Do działań włączani są również rodzice, co wpływa na wzmacnianie więzi rodzinnych i poprawę wzajemnych relacji.

Podejmujemy też szereg działań na rzecz osób i rodzin, które nie są de facto odbiorcami świadczeń z pomocy społecznej. Dotyczy to m.in. rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, wydawanie opinii na temat osób ubiegających się o zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych, czy ustalanie uprawnień do świadczeń zdrowotnych. Praca z wymienionymi osobami wymaga zaangażowania pracowników socjalnych, jednak nie odzwierciedla się w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy OPS.

Zestawienie form pracy socjalnej wykonanej przez pracowników OPS w roku 2015

Liczba rodzin objętych pracą socjalną	1008
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	468
Liczba rodzin monitorowanych	188(157 „NK”)
Liczba osób starszych objętych monitoringiem	11
Liczba osób starszych objętych pomocą usługową	104
Liczba interwencji	78
Liczba rodzin objętych pracą socjalną które poprawiły swe funkcjonowanie	26
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”	157
Liczba rodzin z dziećmi, dotkniętych problemem alkoholowym	28
Liczba osób skierowanych na terapię uzależnień	51
Liczba rodzin wspieranych przez asystenta rodziny	45
Liczba sporządzonych planów pracy z rodziną	29
Liczba osób uczestniczących w konferencjach i grupach wsparcia	49
Liczba osób skierowanych do PUP celem aktywizacji	153
Liczba osób, które podjęły pracę	112
Liczba osób, które uczestniczyły w projektach doskonalących kompetencje zawodowe	45
Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu rekrutacyjnym w OPS organizowanym przez Agencje pracy tymczasowej	200
Liczba dzieci obdarowanych w ramach akcji „Pomóż ekipie Św. Mikołaja”	27
Liczba dzieci wytypowanych do obdarowania wyprawką szkolną ufundowaną przez firmę SKC	25
Liczba dzieci, którym pracownicy socjalni przekazali bilety na basen odkryty, ufundowane przez OSiR	288 (900 biletów)
Liczba kontraktów socjalnych zawartych z klientami OPS	81
Liczba godzin porad psychologa z CAS w miejscu zamieszkania klienta	100
Liczba skierowań wydanych na pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z EFS(FEAD)	507(objętych 1087 osób)

Źródło: OPS, opracowanie własne

2) poradnictwo specjalistyczne

Ośrodek Pomocy Społecznej umożliwia klientom oraz mieszkańcom Dzierżoniowa specjalistyczne wsparcie w zakresie porad prawnych oraz psychologicznych. W 2015r. wolontariusz (radca prawny) Ośrodka udzielił 497 porad prawnych zarówno dla Klientów Ośrodka Pomocy Społecznej jak też mieszkańców miasta. Korzystający z usług prawnika oczekiwali informacji głównie z zakresu prawa rodzinnego, karnego, prawa pracy. Wielu zgłaszających się to ofiary przestępstw spowodowanych na tle alkoholu i patologii społecznych.
Ponadto osoby wymagające interwencyjnego wsparcia psychologicznego mogą także je otrzymać w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź w przypadku osób dotkniętych dysfunkcją ruchu lub posiadających inne ograniczenia w dotarciu do Ośrodka Pomocy Społecznej, w miejscu zamieszkania. W roku 2015 psycholog zatrudniony na zlecenie - udzielił 42 porady psychologiczne. Ponadto, w ramach współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Centrum Aktywizacji Społecznej, psycholog CAS-u 100 godzin przeznaczył na pracę z naszymi Klientami w miejscu ich zamieszkania. Dodatkowo osoby wymagające pomocy psychologicznej kierowane były do CAS w Dzierżoniowie.

3) zapewnienie posiłku

Dożywianie dzieci i zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom, tego pozbawionym jest zadaniem własnym obowiązkowym Gminy.
Adresatami programu są dzieci od 0-7 roku życia, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności samotne, starsze, chore, niepełnosprawne, jeśli ich dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. Formą realizacji dożywiania jest zakup posiłku lub przyznanie zasiłku celowego na zakup żywności.
Realizacja tej formy pomocy odbywała się głównie poprzez prowadzenie dożywiania dzieci w placówkach edukacyjnych oraz dożywiania w stołówce „Caritas" (także poprzez zasiłki jednorazowe).

Ogólny koszt programu zamknął się kwotą 802.448 zł, w tym środki własne gminy wyniosły 375.648 zł, a dotacja z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" wyniosła 426.800 zł. – udział gminy w realizacji tego zadania wyniósł, zatem 46,81 %.

Caritas Diecezji Świdnickiej na zlecenie Gminy prowadzi Punkt Pomocy Środowiskowej, do której OPS skierował 247 podopiecznych na posiłki (średnio w skali miesiąca to liczba 170 osób).

W gminie działa również Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, w którym z posiłków skorzystało w 2015 roku 16 dzieci.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, a rodzina nie chce/ nie może ubiegać się o wsparcie, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Udzielenie takiej pomocy nie wymaga wydania decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z pomocy tej skorzystało 65 dzieci na wniosek dyrektorów 12 szkół i przedszkoli.

Rodzaj świadczeń	liczba osób	liczba osób w rodzinach	liczba świadczeń	kwota świadczeń (w zł.)
Zasiłek na żywność	87	227	176	47.771
posiłki(szkoły, stołówki)	728	1101	86.247	712.962
tzw. pula dyrektorska	65	x	5933	41715

4) usługi opiekuńcze

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w środowisku. Obejmują one pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi opiekuńcze na terenie miasta Dzierżoniowa realizują firmy zewnętrzne wyłonione w drodze przetargu. W 2015 roku było to Centrum Pielęgniarsko – Opiekuńcze Jolanty Aleksanderek z Rawicza. Usługi realizowane są od poniedziałku do niedzieli. Dni oraz godziny ich realizacji są ustalane pod kątem indywidualnych potrzeb klienta.

Odpłatność za usługi opiekuńcze wynika z uchwał Rady Miejskiej Dzierżoniowa w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. W 2015 roku obowiązywała Uchwała Rady Miejskiej Dzierżoniowa Nr LIV/371/14 z dnia 24 października 2014 r.

Usługi opiekuńcze - zestawienie wydatków

rok	2015
Wydatki podopiecznych	70 022,49 zł
Wydatki OPS	288 993,70 zł
Łącznie	359 016,19 zł
Średnia liczba godzin w miesiącu	3140
Średnia liczba podopiecznych w miesiącu	66

Liczba osób mających bezpłatne usługi (dochód poniżej kryterium dochodowego)	11
Liczba osób po 90 roku życia, korzystających z usług	26
Cena jednej godziny usługowej	9,49 zł

W 2015 roku do tut. OPS wpłynęło łącznie 98 zgłoszeń ze środowiska dotyczących potrzeby objęcia pomocą usługową osoby starszej. Po dokonaniu wnikliwego rozeznania sytuacji zdrowotnej i rodzinnej Ośrodek objął pomocą usługową 57 nowych środowisk, w przypadku pozostałych wdrożone zostały inne stosowne działania ukierunkowane na poprawę sytuacji życiowej osoby, m.in. włączenie do pomocy członków rodziny, sąsiadów. Niektóre środowiska poddano profilaktycznie stałemu monitoringowi. Monitoring to wizyta przynajmniej raz w miesiącu, z której sporządzana jest notatka służbowa. Pozwala to na zbudowanie zaufania pomiędzy pracownikiem socjalnym, a potencjalnym klientem jeszcze przed objęciem usługami opiekuńczymi. Niweluje to także poczucie osamotnienia, ponieważ ktoś wykazuje zainteresowanie losem osoby starszej. Taka forma pomocy jest niezwykle istotna gdyż pozwala zapobiegać sytuacjom kryzysowym i interweniować w porę. W 2015 roku monitoringiem objętych było 12 osób.

5) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Praca zespołu ds. usług opiekuńczych w środowiskach osób starszych naszego miasta ujawniła poważny problem wzrastającej liczby osób starszych z zaburzeniami psychicznymi. Osobom tym świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi te obejmują uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz pielęgnację - jako wspieranie procesu leczenia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi należą do zadań zleconych gminy. Realizowane są przez firmę zewnętrzną wyłonioną w drodze przetargu. W 2015 roku był to Polski Czerwony Krzyż. Usługi są realizowane od poniedziałku do niedzieli. Dni oraz godziny ich realizacji są ustalane pod kątem indywidualnych potrzeb klienta.

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynika z Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - zestawienie wydatków:

	2015

Liczba osób objętych usługami	6
Średnia liczba godzin w miesiącu	288
Liczba godzin ogółem	3460
koszt	41 520,00 zł
Cena jednej godziny usług specjalistycznych	12,00 zł

6) domy pomocy społecznej

W przypadku, gdy nie można zapewnić osobie niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osobie starszej przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne. Wobec powyższego podstawą do przyjęcia osoby starszej do DPS są niepełnosprawność i trudna sytuacja socjalno-bytowa. Wszystkie osoby umieszczone są somatycznie i przewlekle chore. Największą liczbę tych osób w 2015 roku stanowili chorzy psychicznie – 18 os. oraz osoby niepełnosprawne fizycznie – 15 os. Wśród umieszczonych są również osoby niepełnosprawne intelektualnie – 4 os.

Domy pomocy społecznej- zestawienie wydatków:

	2015
Wydatki OPS na DPS (łącznie)	930 514,24 zł
Średnia miesięczna dopłata OPS (gminy) do pobytu jednej osoby	1 843,61 zł
Liczba przebywających na dzień 31 grudnia	37
Liczba oczekujących na miejsce	2
Liczba podpisanych umów na dopłatę do pobytu członka rodziny w DPS	2
Koszt miesięcznego pobytu w Domu Pomocy Społecznej w Bielawie jednej osoby	2 913,00 zł

Ustawa o pomocy społecznej określa, iż koszt pobytu w domu pomocy społecznej dzielona jest pomiędzy osobę umieszczaną, rodzinę oraz Gminę. W praktyce główny ciężar utrzymania osoby w DPS spada jednak na Gminę. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie stara się aby w możliwy prawnie sposób egzekwować od rodzin chociaż dobrowolne wpłaty, jeśli w myśl ustawy o pomocy społecznej osoby są z niej zwolnione (tj. dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 300% kryterium dochodowego czyli 1542 zł). W 2015 r. podpisano 2 umowy na pełną dopłatę do kosztów pobytu osoby w domu pomocy społecznej. W 2015 roku do DPS skierowano 4 osoby.

7) sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2015 roku sprawiono 7 pogrzebów, tj. o 5 więcej w stosunku do roku ubiegłego. Wydatkowano na ten cel kwotę 12.495,40 zł. Usługi świadczyły wybrane każdorazowo przez wnioskodawców lokalne firmy: Centrum Pogrzebowe s.c. MK Kramarz i Kompleksowe Usługi Pogrzebowe „Ostatnia Posługa" Zofia Sieroń.

8) bony i opał w naturze

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku udzielił pomocy w formie niepieniężnej, z przeznaczeniem na zakup opału 167 świadczeń dla osób samotnie gospodarujących w wysokości 64.330 zł i 166 świadczeń dla rodzin w wysokości 91.220 zł. Na opał wydatkowano łącznie kwotę 155.550 zł. Opał klienci mogą nabyć w wybranym składzie opału na terenie Dzierżoniowa i miast sąsiedzkich.

Rodzinom, które nie potrafią prawidłowo dysponować środkami materialnymi i przyznaną pomoc mogłyby przeznaczyć na cele niezwiązane z niezbędnymi potrzebami rodzimy, zwłaszcza z zakupem żywności, środków higieny czy artykułów chemicznych przyznawana jest pomoc w formie bezgotówkowej. Rodziny korzystające z pomocy otrzymują także pomoc w formie bonów żywnościowych oraz bonów towarowych – jest to także forma zasiłku celowego jednorazowego, wypłacanego w formie niepieniężnej.

W 2015 roku OPS udzielił 419 świadczeń w formie bonów żywnościowych, na łączną kwotę 39.660,86 zł. Średni zasiłek wypłacony w formie niepieniężnej, w postaci bonów żywnościowych wyniósł 94,66 zł.

9) udzielenie schronienia

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych

W roku 2015 udzielono schronienia dla 22 osób (w tym 2 kobiet), koszt ww. świadczeń wyniósł 87.760 zł. Współpracujemy z 8 instytucjami do tego przeznaczonymi.

Instytucje współpracujące z OPS w zakresie schronienia w 2015.

L. p.	Nazwa placówki	Liczba klientów tut., OPS, którym udzielono pomocy
1.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Świdnicy	12
2.	Wielopokoleniowa Rodzina Zastępcza Fundacja Tarkowskich Herbu Klamry w Wałbrzychu	1
3.	Koło Bielickie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	1
4.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Miechowskie	1
5.	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Wrocławskie	2
6.	Chrześcijańska Misja Pomocy Ludziom Uzależnionym "Nowa Nadzieja" w Bielawie	2
7.	Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar-Markot w Wałbrzychu	2
8.	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie	1
RAZEM		**22 osób**

Źródło: OPS, opracowanie własne

Schronienie klientów OPS w latach 2010-2015

Rok	liczba klientów	ilość świadczeń/m-cy	kwota	średnio w miesiącu
2010	14	55	20905	1742,08
2011	21	111	44747	3728,92
2012	20	134	67321	5610,08
2013	30	202	84909	7075,75
2014	26	193	115380	9615
2015	22	144	87760	7313,33

Źródło: OPS, opracowanie własne

Skala bezdomności w Gminie Miejskiej Dzierżoniów od lat utrzymuje się na podobnym poziomie, jednak ma charakter dynamiczny i zmienny w zakresie uchwycenia faktycznej liczby bezdomnych, szczególnie w okresie zimy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił w 2015 roku pomocy w formie schronienia jedynie części osób bezdomnym, tj. tym, które o taką pomoc wystąpiły.

Podkreślenia wymaga fakt, iż podczas monitorowania miejsc przebywania osób bezdomnych (np. w ramach „akcji zima”) odnotowano 20 osób przebywających na terenie ogródków działkowych i pustostanów, są t o osoby zarówno korzystające z pomocy tut. Ośrodka w formie m.in zasiłków celowych i pomocy w zakresie dożywiania oraz niekorzystające z żadnych form wsparcia. Są to przede wszystkim mężczyźni, po eksmisjach.

Gmina ponosi zatem coraz większe wydatki na opłacenie pobytu osób bezdomnych w schroniskach itp. placówkach poza gminą, dlatego należałoby rozważyć możliwość utworzenia własnych, odpowiednich miejsc schronienia dla takich osób.

V. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O ŚWIADCZENIACH OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych mają osoby, które spełniają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Potwierdza się je decyzją administracyjną, ważną 90 dni od dnia złożenia wniosku. W przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym termin liczony jest od dnia rozpoczęcia udzielania świadczeń zdrowotnych - w 2015 r. wydano 153 decyzje. Świadczenie przysługuje osobom korzystającym z placówek opieki zdrowotnej niemających prawa do ubezpieczenia z innego tytułu.

VI. STYPENDIA SZKOLNE

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym (art. 90c ust. 2 ustawy o systemie oświaty) są stypendia szkolne i zasiłki szkolne.

Co roku sukcesywnie wzrasta liczba przyznanych świadczeń w formie stypendium szkolnego – obecnie od początku realizacji zadania przez tut. OPS z tej formy pomocy skorzystało 600 dzieci. Realizacja zadania przez OPS zatem korzystnie wpłynęła na sytuację rodzin z dziećmi, ułatwiając im dopełnienie formalności w zakresie przyznania pomocy.

W roku 2015 wypłacono 430 świadczeń dla 296 uczniów i wypłacono 150.000 zł, z tego 120.000 zł. z budżetu państwa, a 30.000 zł. z budżetu miasta. Zadanie realizowane jest w oparciu o ustawę o systemie oświaty.

VII. PROFILAKTYKA I PREWENCJA

1.PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY

Jednym z priorytetowych zadań Zespołu ds. Asysty Rodzinnej są działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinach. Prowadzimy kampanie profilaktyczno-edukacyjne oraz informacyjne w celu uświadomienia społeczeństwu negatywnych skutków stosowania przemocy.

Zapewniamy szczególne wsparcie dzieciom krzywdzonym, stale monitorujemy rodziny w których występuje problem przemocy z często towarzyszącym jej problemem alkoholizmu lub innych uzależnień. Bezpieczeństwo dzieci wychowywanych w takich rodzinach to cel nadrzędny podejmowanych przez nas działań.

W związku z profilaktyką przemocy, cyklicznie dwa razy w roku kierujemy Apele do mieszkańców Dzierżoniowa, w których uwrażliwiamy ich na krzywdę słabszych. Dzięki tej akcji udało się nam dotrzeć do większej ilości osób potrzebujących wsparcia.

W 2015 roku odnotowano 78 interwencji na skutek zgłoszeń ze środowiska o nieprawidłowościach w rodzinach. W związku ze zgłoszeniami podjęto niezwłoczne działania prewencyjne, dzięki którym udało nam się zapobiec lub zatrzymać nieprawidłowości.

W celu profilaktyki przemocy od 2007 roku prowadzimy monitoring rodzin dysfunkcyjnych, w których istnieje zagrożenie przemocy. Sytuacja dzieci w takich rodzinach jest monitorowana przez pracowników socjalnych w sposób szczególny. Wizyty w ramach monitoringu odbywają się raz w miesiącu lub częściej, również w asyście dzielnicowego w godzinach popołudniowych. Odbyły się 124 wspólne wizyty pracowników OPS wraz z dzielnicowymi.

W roku 2015 systematycznym monitoringiem objęto 188 rodzin, w których występuje przemoc bądź istnieje realne jej podejrzenie. Monitoringiem objęliśmy także 11 środowisk osób starszych, których bezpieczeństwo również było zagrożone.

W ramach profilaktyki przemocy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie jak co roku, włączył się w ogólnopolską akcję „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem". W ramach współpracy, w dniach 23 - 28 lutego 2015r, dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Dzierżoniowie pełnili dyżury w OPS, które miały charakter informacyjny. Akcja miała na celu zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. Idea ta związana jest z obchodzonym w dniu 22 lutego Międzynarodowym Dniem Ofiar Przestępstw.

Ponadto corocznie włączamy się w kampanię „16 Dni Przeciwko Przemocy Wobec Kobiet". W ramach akcji skierowaliśmy apel do mieszkańców Dzierżoniowa, w którym oprócz uwrażliwienia na przejawy przemocy wobec kobiet, informowaliśmy o możliwości kontaktu ze specjalistami i uzyskania pomocy w tym zakresie.

Czas 16 dni miał zwrócić społeczną uwagę na przypadki doznawanej przemocy i obrony praw osób które jej doznają. Szczególnym przejawem przemocy wobec kobiet jest sytuacja, kiedy stają się one ofiarami przemocy w rodzinie. Takie sytuacje dotykają osób niezależnie od poziomu wykształcenia i sytuacji ekonomicznej, które często czują się osamotnione i bezradne.

2.ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY - „NIEBIESKIE KARTY"

Przemoc w rodzinie na terenie Dzierżoniowa jest zauważalnym problemem. W naszym mieście skala tego zjawiska ma tendencję wzrostową. Pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym przemocą, z uwagi na złożoność i specyfikę wymaga współpracy wielu służb. Interdyscyplinarność działań ma duży wpływ na udzielenie kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny.
Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie koordynowanie działań specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Opracowanie i realizacja planu pomocy oraz monitorowanie sytuacji rodzin to zadanie grup roboczych utworzonych przez Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą przedstawiciele 12 instytucji (OPS, Sądu, SM, PCPR, Policji, Służby Zdrowia, CAS, MKRPA, SW, Prokuratury, Oświaty, organizacji pozarządowych).

W roku 2015 grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego prowadziły łącznie 157 postępowań w zakresie procedury Niebieskiej Karty. W tym roku wszczętych zostało 95 procedur Niebieskiej Karty, odbyło się łącznie 555 posiedzeń grup roboczych, 5 razy zwołano spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi przemocą prowadzi przede wszystkim zespół ds. asysty rodzinnej, którego pracownicy realizują swoje działania w obszarze interwencyjnym. Ponadto diagnozują sytuację rodziny dotkniętej przemocą i udzielają kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Podejmują działania miedzy innymi do osoby stosującej przemoc motywując do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

3. PROJEKTY SOCJALNE

Praca socjalna to działalność, w której promuje się społeczne zmiany, rozwiązywanie problemów we wzajemnej relacji oraz wzmacnianie ludzi w celu osiągania przez nich wyznaczonych kierunków. Praca socjalna szczególnie koncentruje się na wzmacnianiu w ludziach zdolności do rozwiązywania problemów i radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie praca socjalna prowadzona jest za pomocą różnorodnych metod. Analiza potrzeb klientów pokazała, iż pozytywne efekty pracy osiąga się poprzez realizacje projektów socjalnych.

Projekt socjalny jest to zamierzony plan działania, polegający na kreowaniu pomysłów, służących usprawnianiu lub ulepszaniu rzeczywistości społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje wiele działań o nowatorskim charakterze. W 2015 r. zrealizowano 7 projektów socjalnych, których realizacja miała na celu zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, aktywizowaniu rodzin do podejmowania działań wzmacniających prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

a)Doświadczenia łączą pokolenia - edycja II

Projekt skierowany został do klientów z rodzin objętych pracą asystenta rodziny i domowników Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie. Dzięki pozytywnemu odbiorowi pierwszej edycji projektu „Doświadczenia łączą pokolenia", pracownicy Zespołu ds. Asysty rodzinnej wyszli na przeciw oczekiwaniom beneficjentów.

Celem głównym projektu było nabycie umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych oraz czerpania korzyści z życiowego doświadczenia seniorów. Beneficjenci projektu w trakcie zajęć warsztatowych wykonywali kartki okolicznościowe, dekoracje świąteczne itp. Poza tym uczestnicy zajęć rozwijali umiejętności pracy w grupie, zdolność koncentracji, nabywali umiejętność organizowania czasu wolnego oraz rozwijali sferę emocjonalną ważną dla funkcjonowania zarówno dziecka jak i dorosłego.

Dzięki projektowi możliwe było oderwanie się od codzienności, monotonii i obowiązków domowych.

Fot.: OPS

b)Z babcinej spiżarni...cd.

Projekt ponownie został skierowany do rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny. Grupą docelową były przede wszystkim kobiety z dziećmi, które wykazują słabe umiejętności w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego.

Celem działań podjętych w trakcie realizacji projektu było utrwalenie i rozszerzenie zdobytej wiedzy w praktyce. Uczestnikom podczas spotkania przekazano informacje w jaki sposób można przetwarzać i przechowywać owoce oraz warzywa w okresie zimowym, zapoznano z gatunkami jadalnymi grzybów, owoców leśnych oraz z procesem ich przetwarzania. Dodatkową korzyścią naszego przedsięwzięcia było to, że uczestnicy wykopków w zamian za swoją pracę otrzymali ziemniaki. Asystenci poprzez projekt chcieli

nawiązać poprawne relacje z rodzinami oraz włączyć je do inicjatywy, która z pewnością sprzyja integracji jej członków, poprawia wzajemne relacje oraz wpływa na usamodzielnianie się.

W ramach projektu zorganizowano udział rodzin w wykopkach i wyjazd na wycieczkę z dziećmi do lasu.

c)Wędkarstwo moje nowe hobby cd.

W ramach projektu zostały zorganizowane dwa wyjazdy nad staw w Bratoszowie. W spotkaniach uczestniczyła młodzież w wieku 12-16 lat. Młodzi ludzie mieli możliwość spędzenia wolnego czasu w sposób aktywny, na świeżym powietrzu. Organizatorzy zapoznali uczestników z zasadami bezpiecznego wędkowania oraz wskazali na konieczność szczególnej ostrożności w czasie łowienia ryb na otwartych akwenach.

Głównym celem projektu było wskazanie młodzieży możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego, umożliwienie poznania nowych przyjaciół, zmianę zachowań młodzieży poprzez wskazanie nowego hobby, kontakt z naturą i ochrona środowiska. Wędkowanie zostało połączone z pogawędką na ten temat. Projekt jest kontynuacją współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim oraz szkółką wędkarską działającą przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Dzierżoniowie. Całość przedsięwzięcia zakończono pieczeniem kiełbasek przy wspólnym ognisku.

Fot.: OPS

d) Warsztaty kulinarne

Warsztaty kulinarne zostały zorganizowane we współpracy z Środowiskowym Domem Samopomocy w Dzierżoniowie. Zajęcia skierowane zostały dla osób z terenu miasta Dzierżoniowa. W ramach projektu zostało zorganizowanych 6 spotkań. Zajęcia odbywały się w pracowni kulinarnej środowiskowego Domu Samopomocy. Celem projektu było wyrobienie zdrowych nawyków żywieniowych oraz wskazanie na efektywne wykorzystanie produktów znajdujących się w kuchni.

Warsztaty podzielone były na dwie części. W trakcie pierwszej uczestnicy mogli uzyskać wiedzę teoretyczną na temat zdrowych i smacznych potraw. Druga część poświęcona była praktycznym przygotowaniom dań wydanych przez samych uczestników. Każde zajęcia kończyły się wspólną degustacją wykonanych potraw.

e)Akcja Pomóż Ekipie Świętego Mikołaja

Asystenci rodziny wychodząc na przeciw potrzebom rodzin objętych wsparciem zorganizowali akcję mikołajkowa pod nazwą „Pomóż Ekipie Świętego Mikołaja". W ramach akcji odbyła się zbiórka zabawek, maskotek, książek, które przekazali mieszkańcy Dzierżoniowa. Akcję zapoczątkowało pisanie przez dzieci listów do Świętego Mikołaja, w których pisały o swoich wymarzonych prezentach. Z otrzymanych rzeczy asystenci rodziny przygotowali paczki mikołajowe dla dzieci. Prezenty zostały wręczone przez Mikołaja podczas zabawy, która odbyła się w Ośrodku Pomocy Społecznej. Dzieci wspólnie z rodzicami obejrzeli projekcję bajki a następnie otrzymały podarki z zabawkami i słodyczami. Akcja została zorganizowana przy współpracy Centrum Aktywizacji Społecznej, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej oraz Aresztem Śledczym.

Fot:OPS

f) Poznajemy tradycje

Działając na rzecz reintegracji rodziny oraz wzmocnienia więzi pomiędzy dziećmi i rodzicami pracownicy socjalni zainicjowali projekt pod nazwą „Poznajemy tradycje". Z naszej wiedzy wynika, iż nie wszystkie dzieci maja możliwość uzyskania wiedzy na temat historii powstawania tradycji ich kultywowania od swoich rodziców i dziadków.

Głównym założeniem projektu było zapoznanie i podtrzymywanie i szerzenia rodzimych tradycji.

Odbyły się dwa spotkania tematyczne związane z kultywowaniem tradycji połączonych z prelekcjami i zabawami. W trakcie pierwszego spotkania pt. „Wielkie pączkowanie" zapoznano dzieci z tradycją tłustego czwartku, pracownicy przygotowali tradycyjne poczęstunki w formie pączków, faworków i ptysiów. W spotkaniu brało udział 13 dzieci w wieku 6-10 lat. Dzieci w trakcie spotkania uczestniczyli w konkursie plastycznym. Najładniejsze

prace zostały nagrodzone, a wszystkie prace wyeksponowano na wystawie w Ośrodku Pomocy Społecznej. Na koniec spotkania uczestnicy otrzymali drobne upominki. Spotkanie zorganizowano przy współpracy z Wydziałem Promocji Urzędu Miasta w Dzierżoniowie i Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W trakcie kolejnego spotkania dzieci przywitały „Panią Wiosnę". Podczas spotkania pod nazwą „Zielony Gaik" uczestnicy w wieku 7-10 lat wraz z pracownikami z Ośrodka Pomocy Społecznej przygotowywali stroje na powitanie wiosny, własnoręcznie wykonanymi ozdobami ozdobiono salę Ośrodka Pomocy Społecznej.

g) Profilaktyka i aktywny rozwój z Ośrodkiem Pomocy Społecznej"

Poprzez rozeznanie i diagnostykę potrzeb środowiska lokalnego w trakcie pracy pracowników socjalnych stwierdziliśmy deficyty w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz problemy związane z uzależnieniami. W związku z tym w ramach działań z zakresu profilaktyki uzależnień ze środków MKRPA ośrodek zainicjował i przeprowadził projekt w trzech blokach skierowany do trzech grup odbiorców.

W projekcie przeprowadziliśmy:
-warsztaty rodzicielskie podnoszące kompetencje rodzicielskie, wychowawcze, interpersonalne, skierowane do rodziców pragnących rozwijać swe umiejętności
-warsztaty dla młodzieży oparte na metodzie „porozumienie bez przemocy" rozwijające kompetencje interpersonalne, ukazujące konstruktywne sposoby wyrażania swoich uczuć, podejmujące tematykę profilaktyki uzależnień
-konkurs plastyczny o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień dla uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych.
Dzięki uczestnictwu w projekcie i dofinansowaniu z zewnątrz uczestnicy mogli podnosić swoje kompetencje rodzicielskie, jak i świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami.

4.WSPÓŁPRACA PARTNERSKA

W ramach podejmowania działań pomocowych na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, bardzo znacząca jest współpraca partnerska. Umożliwia ona wymianę doświadczeń i wiedzy w zakresie pomocy osobom potrzebującym, a w efekcie skuteczne wsparcie. W roku 2015 Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził współpracę z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi oraz dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji. Dzielnicowi nadal pełnią dyżury w siedzibie Ośrodka. Umożliwia to większą dostępność policji dla klientów OPS.

W roku 2015 współpracowaliśmy także z Centrum Aktywizacji Społecznej. W ramach, współpracy odbyło się 100 godzin wspólnych wywiadów i konsultacji oraz wspólne wizyty pracownika socjalnego i psychologa w miejscu zamieszkania osoby, rodziny.

W roku 2015 klienci Ośrodka Pomocy społecznej uczestniczyli projekcie systemowym. Projekt „Razem po pracę"- realizowany przez Stowarzyszenie Aktywnego Wspierania gospodarki we Wrocławiu- udział wzięło 45 osób, z czego pracę po jego ukończeniu podjęło 17 osób.

Kolejnym sposobem na przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia jest współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie rekrutacji osób bezrobotnych do prac społecznie użytecznych oraz robót publicznych.

Ze względu na dużą liczbę osób dotkniętych problemem bezrobocia wśród naszych klientów podjęliśmy współpracę z Agencjami Pracy Tymczasowej, co pozwoliło nam na zorganizowanie spotkania rekrutacyjnego w siedzibie OPS w dniu 30.01.2015 przez Agencję Pracy HRInvestment z Wrocławia. W spotkaniu wzięło udział ponad 150 osób bezrobotnych, zarówno klientów, jak i innych mieszkańców Dzierżoniowa. Swoje dokumenty aplikacyjne złożyło 34 osoby. Drugie spotkanie odbyło się 17.07.2015 z Agencją Pracy ManPower, wzięło w nim udział 50 osób. Współpracowaliśmy również z innymi agencjami pracy(Adecco Poland, MaxPower, Randstad, Starion).

Ośrodek uściślił również współpracę z indywidualnymi pracodawcami firmą „Mr Endi" z Dzierżoniowa oraz firmą „Denix",do której kierowani byli bezrobotni klienci naszego ośrodka.
Współpracowaliśmy również z firmą SKC, która przekazała wyprawki szkolne dla 25 dzieci z rodzin objętych naszym wsparciem.

W porozumieniu z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Dzierżoniowie w okresie letnim wydaliśmy 288 dzieciom naszych klientów 900 biletów wstępu na basen odkryty.
W celu zapewnienia dodatkowego wsparcia w formie pomocy żywnościowej dla naszych klientów współpracowaliśmy ze Stowarzyszeniem „Godność" oraz Kościołem Zielonoświatkowym Zbór Betezda. Łącznie wydaliśmy 507 skierowań dla 1087 osób, które otrzymały żywność.
Ponadto dnia 17 sierpnia 2015 podpisaliśmy porozumienie o współpracy partnerskiej z Gminą Miejską Dzierżoniów, Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, Środowiskowym Domem Samopomocy w Dzierżoniowie, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Dzierżoniowie, Fundacją Manufaktura Inicjatyw prowadzącą Centrum Aktywizacji Społecznej.

Dnia 06.11.2015 podpisaliśmy również porozumienie o współpracy z Aresztem Śledczym w Dzierżoniowie dotyczącą szkoleń dla kadry penitencjarnej, wymiany informacji oraz ustanowienia stałego dyżuru pracownika socjalnego w Areszcie Śledczym.

W ramach swych działań Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie podejmował również współpracę z instytucjami działającymi na rzecz naszych klientów, m.in. z Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów, z parafiami, placówkami medycznymi, Społeczną Komisją Mieszkaniową. Celem naszych działań było zidentyfikowanie nowych beneficjentów dotychczas nieujawnionych oraz rozszerzenie zakresu naszej pomocy.

5. WSPIERANIE RODZINY PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ

Asystent Rodziny – profesjonalne wsparcie rodzin

Kluczowe znaczenie w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, odgrywa włączenie do pracy z rodziną asystenta, który towarzyszy jej członkom, na co dzień. Asystent wspiera rodzinę przy wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Jest to jedno z trudniejszych zadań, jakie przyszło nam realizować. Rodziny, do których trafić może asystent często sprawują nieprawidłową opiekę nad dzieckiem, nieumiejętnie zapewniają dziecku bezpieczeństwo Ok. 10% rodzin, w których pracuje asystent to osoby, które w przeszłości same były wychowankami ośrodków wsparcia (domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze). Dlatego uwzględnienie tych specyficznych warunków, wcześniejsze traumatyczne przeżycia zniekształcające osobowość dziecka (a późniejszego rodzica) stanowią duże wyzwanie. Występujące w rodzinach zaburzenia: niestałość emocjonalna, nadpobudliwość, duży opór, agresja powodują, że praca z rodzinami bywa efektywna wyłącznie poprzez współpracę wielu służb. Najważniejszym zadaniem systemu wspierania rodziny jest utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej, a gdy znajdzie się w pieczy zastępczej, umożliwienie szybkiego powrotu do rodziny biologicznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w roku 2015, dzięki pozyskaniu dodatkowych środków finansowych z dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, zatrudnił 2 asystentów, którzy pracowali z 45 rodzinami, a w trakcie roku odstąpiono pracy metodą asystentury z powodu poprawy funkcjonowania w przypadku 12 rodzin.

Grupy wsparcia- w grupie raźniej

Mamo, tato, chcę być z Wami-dla rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, jako realizator ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dn. 9 czerwca 2011r. oraz Programu Wspierania
Rodziny Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2011-2014 podejmuje liczne działania zmierzające do zaistnienia warunków umożliwiających dzieciom, czasowo umieszczonym w pieczy zastępczej powrót do rodziny biologicznej. Nadrzędnym celem w tym zakresie jest wzmacnianie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesienie świadomości w planowaniu oraz funkcjonowaniu rodziny, wzmocnienie integracji, przeciwdziałanie marginalizacji i dezintegracji rodziny, dążenie do reintegracji.

Stale podejmujemy działania mające na celu wspieranie rodziców w prowadzeniu procesu wychowawczego służą temu wszelkie inicjatywy informacyjno-edukacyjne m.in. konferencje tematyczne, które odbywają się w siedzibie OPS i są prowadzone przez psychologa.

Istotnym działaniem w tym zakresie była kontynuacja działania grupy wsparcia dla rodziców, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Grupa powstała w ramach projektu socjalnego *„Mamo, tato, chcę być z Wami".* Prowadzona jest przez pracownika socjalnego przy wsparciu psychologa. W roku 2015 w każdym spotkaniu uczestniczyły 23 osoby. Nadrzędną ideą grupy wsparcia jest stworzenie rodzicom możliwości nabycia wiedzy jak należy mądrze wychowywać i kochać swoje dzieci. Jednocześnie uczestnictwo w grupie służy reintegracji rodziny, gdyż prowadzona jest także współpraca z placówkami opiekuńczymi i rodzinami zastępczymi. Wsparciem służy także prawnik, który wolontarystycznie udziela porad, jakie działania należy podjąć, aby odzyskać swoje dzieci. Podkreślenia wymaga również fakt, ze w roku 2015 ośmioro dzieci powróciło do swoich rodzin i nadal są wspierane przez asystentów z tut. ośrodka. O skuteczności pracy asystentów świadczy również fakt, iż w 2015 roku 12 rodzin odzyskało zdolność poprawnego funkcjonowania. Pragniemy dodać, że asystenci w naszym ośrodku zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są wspierani poprzez dostęp do konsultacji indywidualnej z zakresu psychologii, co z pewnością przeciwdziała wypaleniu zawodowemu oraz wzmocnieniu jego kompetencji.

Grupa wsparcia dla matek wymagających pomocy w wychowywaniu dzieci

Grupa adresowana jest do rodziców (opiekunów) wymagających podniesienia kwalifikacji rodzicielskich i wychowawczych. Grupa ta ma na celu zwrócenie uwagi na fakt, iż rodzicielstwo jest zadaniem, z którym czasem trudno sobie poradzić. Podczas spotkań uczestnicy mogą uzyskać wsparcie, by dysponować jak największą wiedzą o tym, co sprzyja prawidłowemu rozwojowi dziecka, a także dowiedzieć się jak w trudnych sytuacjach zapanować nad swoimi emocjami. Zajęcia odbywały się raz w miesiącu.

Konferencja „Twoje dziecko wielka sprawa"

23 września 2015 odbyła się konferencja dla mieszkańców Dzierżoniowa z zakresu podnoszenia kompetencji rodzicielskich, wychowawczych. Celem cyklicznych już prelekcji z zakresu rozwijania umiejętności wychowawczych jest odpowiedź na zdiagnozowane deficyty w tym zakresie przede wszystkim wśród klientów ośrodka. Konferencja skierowana była do rodziców dzieci w wieku od 7 do 10 lat prowadzona była przez psychologa. Poruszano na niej kwestie związane z potrzebami, rozwojem i wychowaniem dzieci w wieku wczesnoszkolnym, podjęto temat bezstresowego wychowania i jego konsekwencji oraz budowania autorytetu rodzicielskiego.

6. AKCJA ZIMA

W dniach od 29 października 2015 poprzez cały okres zimowy pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami policji oraz straży miejskiej w Dzierżoniowie monitorowali sytuację osób bezdomnych zarówno korzystających, jak i nie korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej przebywających na terenie ogródków działkowych JAR i RELAX i PANORAMA oraz pustostanów. W trakcie odwiedzin w/w pracownicy proponowali klientom dostępne formy pomocy tj. umieszczenie w schronisku, gorący posiłek, ciepłą odzież bądź inne wsparcie adekwatne do niezbędnych potrzeb życiowych w tym trudnym dla nich okresie. Osoby nieposiadające schronienia otrzymały od pracowników socjalnych także wykaz najbliżej zlokalizowanych schronisk, noclegowni gdzie mogą uzyskać pomoc całodobową. Z aktualnego rozeznania w zakresie osób bezdomnych wynika, że w chwili obecnej na terenie ogródków działkowych oraz pustostanów przebywa 20 osób.

Z uwagi na konieczność zapewnienia osobom bezdomnym bezpieczeństwa przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi pracownicy socjalni będą nadal cyklicznie monitorować miejsca przebywania w/w osób. Podczas wizyt osoby bezdomne otrzymywały informatory z adresami instytucji zapewniających pomoc całodobową.

„Bezpieczna zima dla seniorów”

W związku z okresem jesienno- zimowym, w trosce o dobro i bezpieczeństwo osób starszych, dzierżoniowski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 13 października do 13 listopada 2015r przeprowadził akcję o charakterze prewencyjnym mającą na celu rozeznanie aktualnych potrzeb osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi. Rozeznania dokonali pracownicy socjalni zespołu ds. usług opiekuńczych.

Dotyczyło ono przede wszystkim sprawdzenia stanu ogrzewania mieszkania, zaopatrzenia w opał lub inne nośniki ciepła, zaopatrzenia w ciepłą odzież, leki, możliwość przygotowania ciepłych posiłków, oceny stanu technicznego okien (szyb) a także ustalenie innych ważnych potrzeb zgłaszanych przez starszych mieszkańców naszego miasta.

Kluczowym celem naszej inicjatywy było wyeliminowanie niekorzystnych sytuacji, które w okresie zimowym, przy niskich temperaturach mogłyby stanowić zagrożenie dla tych osób.

Podczas akcji pracownicy OPS rozdawali seniorom „Pudełka życia” w ramach realizacji projektu Burmistrza Dzierżoniowa i Dzierżoniowskiej Rady Seniorów.

7. WOLONTARIAT – POMAGANIE JEST OK

W 2015 r, pracownicy Zespołu ds. Asysty Rodzinnej kontynuowali projekt „Moda na wolontariat" propagujący ideę wolontariatu na rzecz osób potrzebujących, korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.

W ciągu roku 2015 podpisano 2 umowy z wolontariuszami, świadczącymi usługi na rzecz rodzin. Ponadto usługi miały charakter bezpłatnej nauki języka angielskiego (skorzystało 4 dzieci), wolontariatu prawnego. Ponadto nadal jest kontynuowana zbiórka odzieży, książek i zabawek, które są nieodpłatnie przekazywane potrzebującym.

Pracownicy Zespołu ds. Asysty Rodzinnej planują w dalszym ciągu szereg działań mających na celu pozyskiwanie wolontariuszy w celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych jak i potrzebujących wsparcia osób trzecich.

8. SENIORZY

21 I 22 STYCZNIA 2015 DZIEŃ BABCI I DZIADKA

Oprócz akcji prewencyjnej „Bezpieczna zima dla seniorów", z okazji dnia babci i dziadka pracownicy działu d/s usług opiekuńczych odwiedzili swoich podopiecznych wręczając okolicznościowe kartki. Akcja została skierowana do seniorów, którzy nie mają nikogo bliskiego. Inicjatywa spotkała się z bardzo pozytywnym przyjęciem ze strony osób starszych. W czasie odwiedzin pracownicy widzieli na ich twarzach łzy wzruszenia.

SZKOLENIE DLA OPIEKUNÓW „Jak opiekować się osobą starsza – aspekty praktyczne"

Dnia 15 czerwca 2015 w siedzibie OPS w Dzierżoniowie odbyło się szkolenie dla opiekunów osób starszych „Jak opiekować się osobą starsza – aspekty praktyczne". Szkolenie to było skierowane do członków rodzin osób starszych, niepełnosprawnych, które sprawują opiekę nad osobami starszymi. W szkoleniu brali udział również pracownicy OPS.
W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracownicy Działu d/s Usług Opiekuńczych w 2015 roku wzięli udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Współczesne wyzwania gerontologii-podejście holistyczne", która odbyła się we Wrocławiu.

Debata społeczna „Seniorze ufaj ostrożnie"

W czerwcu 2015 w siedzibie Spółdzielni Mieszkaniowej w Dzierżoniowie odbyła się debata skierowana do seniorów. Jej celem było omówienie z seniorami czyhających na

nich zagrożeń, a także zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań społecznych w zakresie poprawy funkcjonowania osób starszych oraz wymiana informacji w tym zakresie, mająca służyć wypracowaniu dobrej współpracy w przypadku wystąpienia zagrożenia. W debacie brali udział komendanci Straży Miejskiej oraz KPP i dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie.

Akcja profilaktyczna „Fałszywy wnuczek”

Kolejnym działaniem w ramach prewencji ukierunkowanej na osoby starsze było przeprowadzenie przy współpracy z policją akcji edukacyjno-informacyjnej w dniu18.02.2015r, jak nie paść ofiarą oszusta „**Fałszywy wnuczek**”. W ramach tego projektu pracownicy socjalni Zespołu ds. usług opiekuńczych w asyście dzielnicowego odwiedzili osoby starsze mieszkające samotnie, korzystające z pomocy usługowej.

Wizyty miały na celu uwrażliwienie osób starszych na pojawienie się w ich domu oszustów podających się za dalekich krewnych bądź pracowników różnych instytucji. Osoby starsze otrzymały wiele cennych wskazówek. Zostały przekazane także ulotki informacyjne z numerami telefonów, pod które mogą zgłaszać wszelkie niepokojące sygnały. Akcja pod hasłem „Fałszywy wnuczek” spotkała się z dużą przychylnością odwiedzanych osób, które miały okazje m.in. poznać swojego dzielnicowego i uzyskać fachową pomoc, jak ustrzec się przed oszustami.

VIII. DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

DODATEK MIESZKANIOWY

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy państwa dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2013 poz. 966 z późn. zm.).

Wypłata dodatków mieszkaniowych jest obowiązkowym zadaniem gminy, realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatek mieszkaniowy ma na celu zmniejszenie wysokich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, ponoszonych przez osoby o najniższych dochodach.

Podstawowe wymogi uprawniające do otrzymania dodatku mieszkaniowego, które należy spełniać to:

- posiadać tytuł prawny do zajmowanego mieszkania,

- dochód na osobę w gospodarstwie domowym w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie może być większy niż:

- 175 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym,

- 125 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym;

- powierzchnia użytkowa mieszkania nie może przekraczać dopuszczalnej powierzchni normatywnej tj.:

Dla 1 osoby - 35 m2

Dla 2 osób - 40 m2

Dla 3 osób - 45 m2

Dla 4 osób - 55 m2

Dla 5 osób - 65 m2

Dla 6 osób - 70 m2

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza normatywnej powierzchni o więcej niż: 30 % albo 50 % pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

Normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m, jeśli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, jeśli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. /wymagane stosowne orzeczenie o niepełnosprawności z wpisem o uprawnieniu do dodatkowej powierzchni/ Wyjątek stanowią orzeczenia wydane do 22 listopada 2004r., wówczas należy dołączyć zaświadczenie lekarskie o wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Kryteria kwalifikujące do przyznania dodatku mieszkaniowego od 01.03.2015 r - najniższa emerytura wynosi 880,45 zł.

Wysokość dodatku stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu a kwotą, którą powinna opłacić osoba ubiegająca się o dodatek z własnych dochodów. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okresy 6-miesięczne.

W 2015 roku przyjęto i rozpatrzono 1457 wniosków o dodatek mieszkaniowy.

Liczba wydanych decyzji:

- przyznających – *1326*
- odmownych – *72*
- wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia –*48*

- umorzone postępowanie -*11*

Z powodu nieopłacania na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny wstrzymano wypłatę dodatku mieszkaniowego w przypadku 20 gospodarstw domowych, z czego w 4 przypadkach wypłatę wznowiono po uregulowaniu należności.

W 2015 roku wypłacono 8056 dodatków mieszkaniowych z tego w zasobie:
- gminnym – 4 045 w kwocie 659 728, 39 zł.
- spółdzielczym - 1 800 w kwocie 269 625, 23zł.
- wspólnot mieszkaniowych - 2038 w kwocie 253 784, 39 zł.
- prywatnym - 25 w kwocie 5 598, 26 zł.
- DTBS - 116 w kwocie 23 004, 44 zł.
- innym - 32 w kwocie 4 335, 12 zł.

Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych za rok 2015 – 1 216 075, 83 zł.

Porównując kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych za rok 2014 oraz 2015 - kwoty te w 2015 roku zmalały w porównaniu do poprzedniego o 92 347, 54 zł.
2014 - 1 308 423,37 zł.
2015 - 1 216 075, 83 zł

Jak widać z przedstawionego powyżej zestawienia łączna kwota wypłaconych dodatków w porównaniu do poprzednich lat zmalała. W ostatnim roku dało się zauważyć, iż z dodatku mieszkaniowego korzystają głównie rodziny o najniższych dochodach oraz trudnej sytuacji finansowej.

DODATEK ENERGETYCZNY

Ustawą z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 984), wprowadzono od 1 stycznia 2014 r. prawo do zryczałtowanego dodatku energetycznego.
Ustawa ta wprowadziła nową definicję - odbiorca wrażliwy energii elektrycznej. Zgodnie z dodanym zapisem w Prawie energetycznym w art. 3, pkt 13c - jest to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Aby otrzymać dodatek energetyczny należy:

- posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego;
- złożyć wniosek o dodatek energetyczny z załączoną umową kompleksową lub umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy;
- zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Minister Gospodarki w dniu 17 kwietnia 2014 r. ogłosił w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" wysokość dodatku energetycznego obowiązującą od dnia 1 maja 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r., a w dniu 28 kwietnia 2015 r. wysokość tego dodatku od dnia 1 maja 2015 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r., która dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną - wynosiła 11,36 zł/miesiąc, a od 01.05.2015 do 30.04.2016 – 11.09 zł;
- składającego się z 2 do 4 osób - wynosiła 15,77 zł/miesiąc a od 01.05.2015 do 30.04.2016 – 15.40 zł;
- składającego się z co najmniej 5 osób - wynosiła 18,93 zł/miesiąc a od 01.05.2015 do 30.04.2016 – 18.48 zł.

W związku z obniżeniem wysokości dodatku energetycznego tut. OPS wydał w 2015 roku 396 decyzji zmieniających kwotę świadczenia. Ogółem w okresie od 1 maja 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wydano 1276 decyzji. Można zauważyć systematyczny wzrost wypłacanych dodatków energetycznych z roku na rok:

- 2014r - 2900 dodatków
- 2015r – 5207 dodatków

W okresie od 01 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 wypłacono 5207 dodatków energetycznych, z czego:

- gospodarstwa 1 osobowe – 1970 – na kwotę 22 037,38 zł
- gospodarstwa składającego się z 2 do 4 osób – 2827 – na kwotę 43 899,14 zł
- gospodarstwa składającego się, z co najmniej 5 osób – 410 - na kwotę 7 645, 65 zł

Łączna kwota wypłaconych dodatków energetycznych za okres od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 – 73 582, 17 zł., wydatki na koszty obsługi wynoszą w skali roku 1 465,76 zł.

IX. ŚWIADCZENIA RODZINNE

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Aktualny system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2015, poz.114 z późn. zm.).

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych świadczeniami rodzinnymi są:

1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne,
3) dwa rodzaje zapomóg związanych z urodzeniem się dziecka,
4) świadczenia wypłacane przez gminy – obowiązuje od 5 września 2015 r.,
5) świadczenie rodzicielskie – obowiązuje od 1 stycznia 2016 r.

Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami jest przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie, z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i wynosi do 31 października 2015 r. 574 zł na osobę lub 664 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne, a od 1 listopada 2015 r. 674 zł na osobę lub 764 zł, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne. Kolejnym świadczeniem uzależnionym od dochodu jest jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Kryterium dochodowe przy ubieganiu się o to świadczenie zostało wprowadzone od stycznia 2013 r. i wynosi 1922 zł.

Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawane są: świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek pielęgnacyjny.

Zasiłek rodzinny oraz specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawane są na okres zasiłkowy, tj. od 1 listopada jednego roku do 31 października następnego roku kalendarzowego. Przy ustalaniu uprawnień do w/w świadczeń brane są pod uwagę dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy. W przypadkach określonych w ustawie dochód ten pomniejsza się o dochód utracony lub powiększa o dochód uzyskany po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łożenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W sytuacji osób samotnie

wychowujących dzieci oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców.

Aby skorzystać z dodatków do zasiłku należy przede wszystkim mieć prawo do zasiłku rodzinnego**.** Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

Innymi świadczeniami przyznawanymi na mocy w/w ustawy są świadczenia opiekuńcze tj.:

- zasiłek pielęgnacyjny, – który przysługuje na dziecko do 16 roku życia, które ma orzeczoną niepełnosprawność; osobie powyżej 16 lat, jeśli ma orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia; oraz osobie, która ukończyła 75 lat i nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego w ZUS. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje bez względu na dochód i jest przyznawane do końca ważności orzeczenia;

- świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub nie podejmuje zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: nie później niż do 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do 25 roku życia.

Ustawą z dnia 24 kwietnia 2014r o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych wprowadzono zmianę wysokości świadczenia pielęgnacyjnego z kwoty 520,00zł miesięcznie na kwotę 800,00 zł, począwszy od maja 2014 i kolejne waloryzacje na styczeń 2015 tj. do wysokości 1 200,00 zł oraz od stycznia 2016 w wysokości 1 300,00zł.

- specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Jest to świadczenie uzależnione od dochodu, który nie może wynosić więcej jak 664 zł na osobę w rodzinie – kwota obowiązująca do 31 października 2015 r. i 764 zł na osobę w rodzinie od 1 listopada 2015 r..

- zasiłek dla opiekuna - w maju 2014 roku w życie weszła ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U z 2014 r, poz. 567). Celem niniejszej ustawy jest realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), w którym uznano, że art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku nowelizacji przepisów wprowadzono omawianą ustawę i nowe świadczenie, jakim jest zasiłek dla opiekunów, w kwocie 520,00zł miesięcznie, przysługujący osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Z uwagi na to, iż jest to świadczenie wyłącznie dla w/w osób, liczba wypłacanych świadczeń maleje z roku na rok, ponieważ nie ma możliwości przyznania tego świadczenia nowym osobom.

Liczba i kwota wypłaconych świadczeń od początku jego obowiązywania, czyli od maja 2014 r. wygląda następująco:

2014 r. – 1200 świadczeń na łączną kwotę 620 325,00 zł i odsetki w wysokości 20 106,74 zł (zaznaczyć należy, iż w 2014 r. w/w świadczenie było wypłacane z wyrównaniem i z odsetkami od 1 lipca 2013 r.)

2015 r. – 659 świadczeń na łączną kwotę 339 994,69 zł

Od wszystkich w/w świadczeń na wniosek Klienta odprowadzane są składki zdrowotne i społeczne.

Rodzaje świadczeń i środki finansowe przeznaczone na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2015 r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń
Zasiłki rodzinne	1 418 038	14 166
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu: urodzenia dziecka	77 000	77
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	126 321,40	325
Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
Samotnego wychowywania dziecka	168 495	950
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	94 360	1 189

Rozpoczęcia roku szkolnego	84 400	844
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	21 138	341
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	145 930	1 786
Zasiłki rodzinne z dodatkami	2 135 682,40	19 678
Zasiłki pielęgnacyjne	1 694 934	11 078
Świadczenia pielęgnacyjne Specjalny zasiłek opiekuńczy	1 321 042 104 139	1 104 201
Świadczenia opiekuńcze Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	3 120 115 0	12 383 0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	201 000	201
RAZEM	5 456 797,40	32 262

Źródło: OPS, opracowanie własne

Zasiłek dla opiekuna - wydatki i liczba świadczeń w 2015 r.

Zasiłek dla opiekuna	339 994,69	659

Źródło: OPS, opracowanie własne

W porównaniu do roku ubiegłego liczba przyznanych zasiłków rodzinnych, które są uzależnione od dochodu oraz wydatki na te świadczenia zmniejszyły się, co może być spowodowane niskim kryterium dochodowym uprawniającym do pobierania tych świadczeń tj., 574 zł do 31 października 2015 r. i 674 zł od 1 listopada 2015 r. Tendencja wzrostowa nastąpiła natomiast w przyznaniu i wypłacie świadczeń związanych z niepełnosprawnością – co ostatecznie wpłynęło na zwiększenie wydatków na wypłatę świadczeń rodzinnych w 2015 r. o 598 467,40 zł. w porównaniu do roku 2014.

X. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY- OSOBY UPRAWNIONE DO ALIMENTÓW

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.)

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1) obywatelom polskim

2) cudzoziemcom:

a) jeżeli wynika to z przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,

c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich oraz zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

Pomoc państwa w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów od osoby zobowiązanej do alimentacji wobec dziecka; co nie ogranicza się wyłącznie do wypłaty świadczeń, ale łączy się z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Wyżej wymienione świadczenia przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo, jeżeli egzekucja alimentów w okresie dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku była bezskuteczna, a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty 725 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego - zestawienie

ROK	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
LICZBA ŚWIADCZEŃ	5 081	5 298	5 459	5 307	5 087	4 812
KWOTA ŚWIADCZEŃ	1 635 311	1 802 734	2 000 948	2 028 776	2 023 989	1 968 540

Źródło: OPS, opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, iż w 2015 r. zmniejszyła się liczba świadczeń oraz wydatki na ten cel. Jest to spowodowane tym, iż od wprowadzenia tego świadczenia, czyli od 2008 roku nie zmieniła się kwota kryterium dochodowego (725 zł na osobę w rodzinie). Natomiast przeciętna miesięczna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego była wyższa niż w 2014 r. pomimo spadku osób uprawnionych do świadczenia.

Z posiadanych danych wynika, że w 2015 r. w stosunku do 2014 r.:
- nieznacznie spadła przeciętna miesięczna liczba wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- wzrosła przeciętna miesięczna kwota wypłacanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- na tym samym poziomie pozostała liczba rodzin pobierająca świadczenie przy jednoczesnym spadku liczby osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

DZIAŁANIA WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.) podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Realizacja w/w ustawy została przekazana w związku z uchwałą Nr XXXVII Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 26 stycznia 2009 r do tut. Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wszelkie działania wobec dłużników w związku z bezskuteczną egzekucją alimentów, podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela, jeśli:

1) osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
2) osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

W 2015 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych podjął następujące d**ziałania wobec dłużników alimentacyjnych:**

1) Przeprowadzono *71 wywiadów* alimentacyjnych oraz odebrano 71 oświadczeń majątkowych, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej.

2) Przekazano *71 informacji komornikowi sądowemu*, które miały wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji.

3) W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, został *zobowiązany do zarejestrowania* się, jako bezrobotny (16 osób).

4) Wysłano *46 informacji do Powiatowego Urzędu Pracy* o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.

5) W przypadkach uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy złożenia oświadczenia majątkowego, odmowy zarejestrowania się, jako bezrobotny lub jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się, jako bezrobotny oraz odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych (w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) bez podania uzasadnionej przyczyny, tut. Organ wszczął *61 postępowań* dotyczących *uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych*, a następnie wydał w tych sprawach 46 decyzji.

6) Złożono *86 wniosków o ściganie dłużnika* za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) do Prokuratury Rejonowej w Dzierżoniowie oraz 86 wniosków do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

W wyniku tego postępowania wnioski o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny zostały zakończone w 2 przypadkach wyrokiem sądowym, w pozostałych zostały umorzone z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu.

7) Przekazano 283 *zawiadomienia* dłużnikom alimentacyjnym z informacją o:

- przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

- o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa oraz 230 pism do gminy właściwej dłużnika i wierzyciela.

8) Wszczęto z urzędu 414 postępowań administracyjnych wobec dłużników alimentacyjnych w celu żądania zwrotu należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym.

9) Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Następuje to w drodze wydania decyzji administracyjnej. W 2015 roku wydano 414 takich decyzji. Od 18 września 2015 r. ten zapis w ustawie uległ zmianie. Od tego dnia zlikwidowano tryb administracyjnej egzekucji należności dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego i wprowadzono egzekucję sądową, jako sposób dochodzenia tych należności – oznacza to, iż wobec

wszystkich dłużników alimentacyjnych mających zobowiązania wobec tut. OPS należy wystąpić z wnioskiem do komornika sądowego o przyłączenie bądź wszczęcie egzekucji na rzecz OPS.

10) W związku z art. 7 ust. 1 pkt. 22 i ust. 2a ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424, z późn. zm.), została nawiązana współpraca z Krajowym Rejestrem Długów, Biurem Informacji Gospodarczej InfoMonitor, Krajowym Biurem Informacji Gospodarczej oraz Rejestrem Dłużników ERIF BIG S.A. i przekazano do w/w biur informacje gospodarcze o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości w ich regulowaniu za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych z 2003 r. oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z 2007 r. to zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej i koszty ich obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa stanowiącej 3% wypłaconych świadczeń.

Wbrew powszechnej opinii praca w w/w dziale nie ogranicza się tylko do przyjmowania wniosków i wydawania decyzji na początku okresu zasiłkowego. Wnioski o ustalenie prawa do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przyjmowane są przez cały rok; podobnie jak wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, o zasiłek pielęgnacyjny, o świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy. Następnie prowadzone jest dokładne postępowanie (często bardzo skomplikowane z uwagi na nieprecyzyjność przepisów), zbieranie materiału dowodowego, które kończy wydanie decyzji. Prowadzone są również liczne postępowania wyjaśniające po otrzymaniu informacji od pracowników innych działów o zmianie sytuacji zawodowej lub rodzinnej u klienta, a także po zgłoszeniu zmian przez wnioskodawcę – często kończące się wydaniem decyzji zmieniającej i prowadzeniem postępowania dot. żądania zwrotu i decyzji żądającej zwrotu.

W sytuacji, kiedy osoby nie wywiązują się z nałożonego na nie obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń organ wystawia upomnienie (w 2015 r. było ich – 54), a następnie tytuł wykonawczy kierowany do Urzędu Skarbowego (w 2015 r. było ich – 37).

Postępowanie w sprawie funduszu alimentacyjnego także nie sprowadza się wyłącznie do przyjęcia wniosku i wydania decyzji wierzycielowi, ale również na przeprowadzeniu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, co stanowi skomplikowaną procedurę (m.in. prowadzenie korespondencji z innymi instytucjami, organami właściwymi dłużnika, organami właściwymi wierzyciela, komornikami, zgłaszanie dłużników do krajowego rejestru długów, przekazanie dłużnikowi informacji o przyznanych świadczeniach osobie uprawnionej, wezwanie dłużnika na wywiad, pismo do PUP o aktywizację dłużnika, prowadzenie postępowania uznającego dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za

uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, przekazywanie komornikowi wszelkich informacji o dłużniku, wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 kk., wnioski o zatrzymanie prawa jazdy do Starostwa, występowanie do sądu o ustanowienie kuratora dla dłużników przebywających poza granicami kraju, wygaszanie długu w przypadku zgonu dłużnika, rozliczanie wpłat dłużników).

XI. BADANIE SATYSFAKCJI KLIENTA

Badania satysfakcji przeprowadzona są nieprzerwanie od ośmiu lat, natomiast po raz pierwszy w nowej, dostępnej dla wszystkich (nie tylko klientów) formule.

Podobnie jak w latach ubiegłych, badanie przeprowadzono na podstawie wypełnianych ankiet. Jednakże w tym roku po raz pierwszy badanie to przybrało inną formę, gdyż ankieta została zamieszczona na stronie internetowej Ośrodka, była ogólnie dostępna, nie tylko dla klientów Ośrodka, ale także dla osób niekorzystających do tej pory z naszej pomocy, co przerodziło się raczej w badanie opinii na temat, a nie było typowym badaniem satysfakcji Klienta. W badanym okresie ankietę wypełniły 104 osoby.

Badanie opinii na temat funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w poszczególnych obszarach jest dla nas cennym źródłem informacji, umożliwia obserwację trendów w postrzeganiu tut. Ośrodka, daje możliwość poznania potrzeb naszych Klientów – dzięki czemu możemy stwierdzić co wymaga poprawy i większego zaangażowania z naszej strony oraz zaobserwować jak Klienci odbierają wprowadzane na bieżąco udoskonalenia.

Wyniki ankietowania wskazują, iż jakość świadczonych przez nas usług z roku na rok utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Na wszystkich badanych płaszczyznach znacząco dominują odpowiedzi pozytywne, co ukazuje że nasza praca, pomysły i usprawnienia działalności Ośrodka są doceniane przez Klientów. Założony na ten rok cel - 85 % zadowolonych Klientów z ogólnego poziomu funkcjonowania Ośrodka przekroczył zakładany miernik i osiągnął 89 %. Kolejne założone przez nas cele, również przekroczyły oczekiwane rezultaty. Fachowość pracowników Ośrodka pozytywnie oceniło 91 % badanych, natomiast naszym celem było osiągnięcie 88 % w tym zakresie. Także działanie polegające na zwiększeniu ilości osób znających ofertę poza finansową Ośrodka zostało zrealizowane. Naszym celem było osiągnięcie 75% w tym obszarze, natomiast z przeprowadzonej ankiety wynika, iż cel ten został osiągnięty w 82%.

Niemal w każdym z badanych przez nas obszarów zauważalny jest wzrost zadowolenia ankietowanych osób, tylko zadowolenie z warunków lokalowych pozostaje bez zmian.

XII. BILANS POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Kluczową rolę w określaniu potrzeb w zakresie pomocy społecznej stanowi szczegółowe rozeznanie sytuacji osób i rodzin, co umożliwia dokonanie diagnozy problemów społecznych. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z rodziną ukierunkowanego na usamodzielnienie rodzin.
Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w mieście instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Za najbardziej istotne Ośrodek uważa także:
-ciągłe podnoszenie poziomu sprawności funkcjonowania Ośrodka poprzez zwiększenie kompetencji kadry pomocy społecznej;
-przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez odbudowywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych;
-poszerzanie działań wspierających na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
-poszerzenie działań zmierzających do reintegracji rodzin(szczególnie w odniesieniu do rodzin, których dzieci przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej);
-poszerzanie środowiskowego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych;
-wspieranie rodziny w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży, szczególności w sytuacjach zagrożenia przemocą;
-poszerzenie działań wspierających i oferty dla osób bezdomnych przebywających na naszym terenie;
-podejmowanie współpracy w zakresie realizacji projektów systemowych skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych.

Podkreślenia wymaga także to, iż bez zabezpieczenia socjalnego rodziny nie byłyby możliwa poprawa jej funkcjonowania. Dlatego też niezmiernie ważne jest wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin oraz zabezpieczenie finansowe zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy.

XIII. PODSUMOWANIE

W odniesieniu do założeń i planów w zakresie potrzeb prognozowanych na rok 2015 należy stwierdzić, że wszystkie planowane działania zostały zrealizowane, bądź są kontynuowane na bieżąco.

Jednym z zakładanych przez nas celów było zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami biologicznymi w kierunku umożliwienia im opieki nad swoimi dziećmi. O osiągnięciu celu świadczy m.in. powrót ośmiorga dzieci do swoich domów rodzinnych (w 2014 r powróciło 3 dzieci), a także odstąpienie od pracy metodą asystentury w przypadku 12 rodzin z powodu poprawy funkcjonowania. Pogłębiona praca socjalna oraz działania edukacyjno-prewencyjne przyczyniły się bez wątpienia do widocznej poprawy funkcjonowania 26 rodzin dysfunkcyjnych. Aktywniejsze włączenie rodzin osób starszych , niepełnosprawnych do współpracy z OPS to kolejny cel założony przez nas na rok 2015. o osiągnięciu tego celu może świadczyć miedzy innymi zapewnienie udziału w szkoleniu zorganizowanym w siedzibie OPS dotyczącym opieki nad osobami starszymi.
Szkolenie zorganizowane przez DOPS. Zmniejszenie liczby usług opiekuńczych na rzecz częściowego przejęcia opieki przez rodzinę to także efekt na rzecz poprawy relacji rodzinnych.
W ramach upowszechnienia idei wolontariatu w OPS uściślono współpracę w zakresie pomocy w nauce świadczonej przez młodzież szkolną. Podpisano nowe umowy z wolontariuszami.
Podkreślenia wymaga fakt, iż zawód pracownika socjalnego wiąże się z licznymi zagrożeniami i dużym obciążeniem psychicznym ponieważ na co dzień pracuje się z ludźmi agresywnymi, z zaburzeniami „czy nosicielami chorób zakaźnych". Praca socjalna ma za zadanie rozwiązywać problemy społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem jego najsłabszych, najgorzej radzących sobie członków. Do stałych, znanych nam problemów należą: bezrobocie, bezdomność, niewydolność wychowawcza, dochodzą nowe: zażywanie narkotyków, przemoc ze strony młodzieży, zagrożenie dzieci i młodzieży przez przemoc. Niewątpliwie praca z niektórymi grupami osób-klientów pomocy społecznej jest szczególnie trudna i mało efektywna. Należą do nich m.in. osoby bezdomne zamieszkujące w pustostanach, na ogródkach działkowych, czy innych miejscach „niemieszkalnych". Pomimo ogromu pracy i zaangażowania pracowników socjalnych, którzy systematycznie kilka razy w miesiącu w okresie całego sezonu zimowego odwiedzają osoby nieposiadające schronienia w celu umożliwienia im bezpiecznego pobytu w placówkach do tego powołanych niemal „zmuszają" do zmiany swojej decyzji o pozostaniu w dotychczasowym miejscu, niestety efekty pomocą są mierne. Nie jest to jednak brak zainteresowania służb, ale wręcz przeciwnie brak zgody osób, które nie chcą dać sobie pomóc. Podobna sytuacja dotyczy pracy z rodzicami biologicznymi dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Pomimo wielu prób jakie czynią pracownicy socjalni w kierunku podjęcia współpracy w kierunku powrotu dzieci do domu rodzinnego, niestety kończą się one fiaskiem, ze względu na brak zgody rodziców na podjęcie jakichkolwiek starań o poprawę swojej sytuacji życiowej.
Także w przypadku rodzin niewydolnych wychowawczo ustawiczne starania pracownika socjalnego w kierunku wzmocnienia kompetencji rodzicielskich nie kończą się sukcesem i konsekwencją staje się konieczność odebrania dzieci od rodziców. Nie dzieje się to jednak nigdy z powodu ubóstwa, jako jedynej przyczyny decyzji pracowników socjalnych i innych osób do tego uprawnionych.

Niestety często wizerunek pomocy społecznej i pracownika socjalnego kształtowany przez media to obraz często mijający się z prawdą.
Optymizmem napawa nas jednak fakt, iż zawód pracownika socjalnego został uznany za zawód narażony na zagrożenie ze strony klientów i zorganizowane zostało szkolenie poświęcone zwiększeniu bezpieczeństwa pracowników pomocy społecznej prowadzonym przez Komendę Wojewódzka Policji. Takie szkolenia z pewnością przyczynią się zarówno do poprawy poczucia bezpieczeństwa wśród pracowników, jak i uwrażliwią lokalne środowisko na problemy współczesnej pracy socjalnej.

PLANY NA ROK 2016

1. Dalsza edukacja rodziców-organizacja prelekcji tematycznej dotyczącej problemu uzależnień „Moja trzeźwość to szczęście mojej rodziny"
2. Kontynuacja działań z zakresu profilaktyki uzależnień-uściślenie współpracy z ośrodkami leczenia uzależnień m.in. wspólnota AA, „Misja Nowa Nadzieja".
3. Monitorowanie sytuacji dzieci-przeprowadzenie monitoringu rodzin zrekonstruowanych.
4. Organizacja konferencji dotyczących negatywnych skutków stosowania przemocy -„Nić porozumienia".
5. Organizacja konferencji dla rodziców - „Bliżej swojego dziecka".
6. Zintensyfikowanie pracy socjalnej na rzecz osób starszych m.in. w kontekście polityki senioralnej (ustawa o osobach starszych).
7. Realizacja projektu socjalnego „Babciu, dziadku to nie Twój wnuczek" (Akcja o charakterze prewencyjnym)
8. Kontynuowanie współpracy z Aresztem Śledczym w Dzierżoniowie w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwolnionych z aresztu śledczego.
9. Podjęcie współpracy z Powiatowym Urzędzie Pracy w ramach PAI.

Ponadto duże wyzwanie stanowić będzie dla nas sprawne realizowanie nowo wprowadzonych świadczeń: od 1 stycznia 2016 r. zostało wprowadzone nowe świadczenie rodzinne – świadczenie rodzicielskie. Świadczenie rodzicielskie przysługuje tym rodzicom, którzy w związku z urodzeniem się dziecka, nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego**.** Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc między innymi bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, rolnicy, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie pobierają zasiłku macierzyńskiego mogą ubiegać się o świadczenie rodzicielskie. Świadczenie to nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Nowością jest także realizacja programu „złotówka za złotówkę".

Od 1 kwietnia 2016 r. tut. OPS będzie też realizował ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci- świadczenie „500 plus” Przewiduje się, iż ze świadczenia tego może skorzystać min. 2500 dzieci co daje wydatki rzędu 1 250 000 zł miesięcznie. Jest to duże zadanie zarówno ze strony finansowej jak również logistycznej, dlatego też przygotowania do wdrożenia programu trwają od lutego 2016 r.

Aneta Grzelka
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie